El maquillatge del rei negre

“Utilitzar la correcció política per transformar allò que sempre no ha estat més que una representació és un fals perjudici”

Aquest any, en dues de les funcions dels Pastorets de Girona, vaig fer de rei negre. Em van donar maquillatge perquè m'enfosquís la cara, em van posar unes capes i em van col·locar un sumptuós barret per tal de poder simular que era sa majestat Baltasar. Vaig sortir al final de l'obra fent una ofrena al pessebre, mentre sonava la cançó de Jaume Sisa Qualsevol nit pot sortir el sol. Des de dalt de l'escenari, es recordava que, en el caliu de Nadal, hi faltava algú i aquest algú no era altre que la figura simbòlica d'un nen refugiat que hauria passat mig congelat el Nadal sota una tenda de campanya a Lesbos o en qualsevol altre lloc. Com que érem dins d'un teatre, tothom va entendre que allò era una representació, que jo era un blanc pintat de negre i que el maquillatge no era més que un instrument de l'artifici teatral per crear la il·lusió d'un món posat en escena. Tan pintat anava el rei negre com Llucifer i la seva cort de dimonis.

Uns dies després, el 5 de gener, a la cavalcada dels Reis de Girona, Baltasar era representat per una altra persona, que també s'havia pintat la cara i a qui havien posat una sumptuosa capa de les mil i una nits. Des de dalt d'una carrossa, saludava la mainada. Com en altres ocasions, la presència d'un blanc ocupant el paper d'un negre ha generat polèmica i ha servit per fer bullir uns dies les xarxes socials. No vull defensar ni criticar els responsables de la cavalcada de Reis de Girona; tan sols vull reflexionar sobre què és una representació i quines són les seves lleis. Crec que no vaig gens enganyat si considero que la cavalcada de Reis no és res més que la més gran manifestació teatral que té lloc als carrers de la majoria de poblacions de Catalunya. És teatre perquè hi ha unes persones que fan veure que són uns personatges ficticis i perquè per fer-ho realitat utilitzen la disfressa, el maquillatge i si convé es posen barbes o bigotis postissos. Com en tota representació, allò que importa no és el realisme d'allò que es posa en escena, perquè aquest ha estat descartat per crear la il·lusió d'una ficció. El concepte de ficció prové del llatí fingere i no vol dir res més que ‘fer veure que'. Per fingir cal tenir credibilitat, però aquesta credibilitat és molt relativa. No li cal copiar de forma fidedigna el món; evocant-lo, probablement n'hi ha prou per assolir la versemblança. Si considero que la cavalcada dels Reis no és res més que teatre, haig d'admetre que resulta totalment absurd que es reivindiqui una certa dosi de realisme demanant que un home amb la pell fosca sigui el rei Baltasar. Si es troba la persona adequada és perfecte, però si es vol posar una persona pintada, no passa res. Utilitzar la correcció política per intentar transformar allò que sempre no ha estat més que una representació és un fals perjudici que amaga una altra realitat.

Dijous, vaig ser a la cavalcada de Reis de Girona i allò que més em va impressionar no va ser el maquillatge del rei negre, sinó la constatació que la festa de la ciutat plantejava un veritable problema de barreja i cohesió social. Mentre molts pares assenyalaven als seus fills que els paquets ficticis que portaven els patges serien aquell regal que els Reis de l'Orient portarien, a la nit, al balcó de casa, altres nens –i no tan nens– s'ho miraven amb uns altres ulls. No podien somiar amb allò que l'endemà els portarien els Reis, perquè no deixarien res al seu balcó. L'únic que volien era atrapar els caramels que tirava la comitiva i fer-ne una gran paperina. Per a ells, aquells caramels eren l'únic veritable regal dels Reis de l'Orient. La resta no era més que una il·lusió.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 16-01-2017 Pàgina 42
-El Punt Avui. Barcelona 16-01-2017 Pàgina 30
-El Punt Avui. Camp i Ebre 16-01-2017 Pàgina 30
-El Punt Avui. Lleida 16-01-2017 Pàgina 30

-El Punt Avui. Maresme 16-01-2017 Pàgina 30
-El Punt Avui. Catalunya Central 16-01-2017 Pàgina 30

Font del document: http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1044040-el-maquillatge-del-rei-negre.html